

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VIII. évfolyam

2007/
November

Az idén 50 éves Haltermelők Országos Szövetsége
és TermékTanácsa információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Stratégia és operatív program

Elkészült a magyar Nemzeti Halászzati Stratégiai Terv, amelyben az a szándék fogalmazódik meg, hogy mit is kíván tenni a magyar kormány a magyar halászzat fejlesztéséért. Ismerve az Európai Unió hosszú távú stratégiáját, a hazai halászzatnak talán az utolsó lehetősége adódik arra, hogy – úgymond – felzárkózhasson a fejlett országok halászzatához. A stratégia a 2007-2013-as időszakra készült, s a hét év alatt a költségvetési hozzájárulással együtt több mint tíz és fél milliárd forint támogatást hívhatnak le a magyar vállalkozók. Gábor János, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium vezető főtanácsosa részleteiben is kitért a stratégia fő elemeire.

• Talán nem ártana messzebből kezdeni a beszélgetést: 2004. május elsején csatlakoztunk az Európai Unióhoz, s már a csatlakozás után életbe lépett a 2004-2006 közötti időszakra szóló halászzati stratégia.

– Így igaz. Azt ugyanis érdemes figyelembe venni, hogy az Európai Unióban hét éves tervezési időszakra vonatkozó stratégiát készítenek a halászzati ágazatra. Amikor mi csatlakoztunk, akkor éppen a 2000-2006-os időszak zajlott, s ehhez társultunk, ami azt jelentette, hogy két és fél éves időtartamra dolgoztunk ki a mi stratégiánkat. Tulajdonképpen jó tanulási időszakot éltünk meg, hiszen Magyarország is megkapta a rá szabott halászzati közösségi támogatási keretösszeget, melyet a Halászzati Orientációs Pénzügyi Eszköz szabályozása szerint használtunk fel. Ehhez párosult egy Európa Tanácsi rendelet, amelyben a Közös Halászzati Politika céljainak megvalósítását fogalmaztuk meg. Nem először hangsúlyozzuk, hogy az uniós szabályozás a tengeri halászzatra koncentrál. Elsősorban a közös halászzati források kiaknázását szabályozza, a tengeri halállomány fenntartását és halászzatát szigorítja különböző módszerekkel. De egyre inkább szerepet kap a közös politikában az akvakultúra, a belvízi halászzat is. Visszatérve a csatlakozási időszakhoz: jól emlékszünk az AVOP-ra, amelyen belül a halászzat is helyet kapott. Ennek keretében a pénzeszközöket határidőre felhasználtuk, s mintegy 4,4 mil-

Gábor János

lió euró uniós forrást hívhattunk le, ami a nemzeti részzel együtt 5,7 millió euró támogatást jelent. Az AVOP tulajdonképpen a nemzeti támogatási rendszer egyes elemeinek szerves folytatása volt, hiszen a halfeldolgozó építésére, a tőépítésre, -felújításra létezett a csatlakozás előtt is támogatás.

• Mennyiben más a 2007-2013-as időszak stratégiai terve az előbbinél?

– Sokkal összetettebb, komplexebb, mint az előző, de a támogatási formák gyökeresen nem változtak. Hét évre 30,9 millió euró eu-s és a hozzá tartozó 10,3 millió nemzeti részzel együtt 41,2 millió euró használható fel támogatásként a magyar halászzatban. Ez a támogatás mintegy 10 és fél milliárd forintot jelent, ami évente másfél milliárd forint. A nagyságrendek szemlélté-

Tartalom:

Agronómusi értekezzet Agárdon	3
A feldolgozók is árat emelnének	3
Izszafaló mikroorganizmusok	4
A csúcson kell továbbfejleszteni	5
Erdélyi tapasztalatok	7
Új alelnök az SZNSZ-ben	8
Hódokat költöztettek a Drávához	8

téseként megjegyzem, hogy ez az összeg több mint két és félszerese az előző időszak évenkénti támogatásának. De mielőtt a pénz elosztására térnék, tisztáznám a konvergencia fogalmát. Magyarország jelenlegi fejlettsége miatt már rendelkezik konvergencia és nem konvergencia területekkel. Ez utóbbi Budapest és Pest megye, ahol kevesebb támogatási százalékkal lehet és kell számolni. Mindez az uniós szabályozásból következik, amely szerint egy átlagszámítás alapján derül ki, hogy mely terület tartozik a konvergencia elbírálás alá. Itt az egy főre jutó GDP-ből indulnak ki, s mindezt azért, mert a lemaradottakat kívánják fejlett szintre hozni a támogatásokkal. Tulajdonképpen egyfajta felzárkóztató programokról van szó, amelynek mi is részesei vagyunk.

• Szóljunk tehát arról, mire is kapunk pénzt?

– Pénzt nem kapunk közvetlenül semmi-re, ugyanis mindenre pályázni kell. De... Az EU nem „pántlikázza” a támogatást, nagyon szigorú játékszabályokat határoz meg. Megalkotta az Európai Halászzati Alap rendeletet, amely minden tagállam bibliája is a halászzati szektor támogatásához. Ebben megfogalmazták az alapelveket, s tettek mellé egy végrehajtási rendeletet is, amelyben „apró pénzre” váltják az EHA nagy ívű programjait. Magyarán, azokat a technikai részleteket, magyarázatokat tartalmazza, amelyek egy egységes rendszert alkotva határozzák meg a tagországok tennivalóit. Bizonyára többen ismerik a stratégiai tervet,

(Folytatás a 2. oldalon)

Stratégia és operatív program

(Folytatás az 1. oldalról)

amely meglehetősen bonyolult iromány. Igyekeztünk olvasmányossá tenni, de ez nem biztos, hogy teljes mértékben sikerült. S ez nem azért van így, mert akik részt vettek az írásban, azok bonyolultan fogalmaztak. Megadott szempont rendszer szerint kellett a stratégiát kidolgoznunk, mivel a 27 tagállamban mindenütt e szerint kellett a stratégiát elkészíteni azért, hogy összehasonlíthatóak legyenek a „dolgozatok”.

• Megjelenik-e a magyar sajátosság az NHST-ben?

– Természetesen megjelenik, de egy kis kitérőt itt is kell tennem. Az EU a Közös Halászati Politikán keresztül valósítja meg a halászati politikát, ami nem csak a halászatról szól, hanem a halállományok és a környezet védelméről, a biodiverzitás megőrzéséről, az áruk nyomon követhetőségéről, a halászok megélhetéséről és még sorolhatnám. Amikor mi beléptünk a rendszerbe, a nemzeti halászati politikánkat igazítottuk a közös halászati politikához. Meg kell mondanom, nem volt nehéz feladat, mert az uniós célkitűzések nálunk is szerepeltek, sőt, egyes pontokon a szabályozás erőteljesebb volt, mint az uniósé. A különbség csak annyi, hogy mi ezeket a célokat a természetes vizeinkben, a tógazdaságokban valósítjuk meg, s nem a tengereken. Hogy néhány példát is említsek: alapvető követelmény, hogy a természeti erőforrásokat – esetünkben a halállományt – megőrizzük. A másik: a halászatban dolgozóknak biztosítsuk a megélhetést. A harmadik: megfizethető áru és jó minőségű halászati termékeket kell a fogyasztó asztalára tenni. Az alapelvekben persze, felfedezhető némi ellentmondás, de ezeket az ellentmondásokat a támogatási rendszerrel oldják fel.

• A hazai haltermelés bázisa a tógazdaság, s ennek megfelelően a támogatási rendszer is ezt veszi figyelembe. Szóljunk az Európai Halászati Alap – közismert rövidítéssel EHA – prioritási vagy egyszerűbben kifejezve támogatási tengelyeiről.

– Ebből ötöt határoztak meg. Az egyes tengely – megfelelő módon – a tengeri halászáttal foglalkozik, vagyis a halászhajók leépítésével, a tengeri erőfelfejtések szabályozásával, kapacitás csökkentésével foglalkozik. Itt jegyzem meg, hogy az EU óriási fogókapacitással rendelkezik, de a tengeri halból csak ötven százalékban önállóan. Olyannyira szabályozza magát, hogy ötven százalékban importálja a tengeri termékeket. A második tengely az akvakultúráé, és általában a beruházásoké amely a mi számunkra is fontos és izgalmas, mivel ebből szeretnénk a legnagyobb részesedést „kihasználni”. Ebben támogatják a tógazdaságok építését, felújítását, halfeldolgozók építését, intenzív rendszerek kialakítását, belvízi

halászatot, vagyis a beruházásokat, fejlesztéseket. A harmadik tengely a közösségi érdekeket célzó intézkedések – ezt „lágy” tengelyként is emlegetjük, mert főleg nem beruházás jellegű támogatásokat tartalmaz – a promóciót, a marketing tevékenység támogatását írja elő. A marketing tevékenység ebben az esetben konkrét, tehát egyfajta direkt támogatás. Ez azt jelenti, hogy például egy kikötőhöz kapcsolódó, több tornaterem nagyságú aukciós teremben értékesítik a halászok a zsákmányt. Háltörszédnek is mondhatjuk ezeket a helyeket. Egyszer egy uniós bürokrata megkérdezte tőlem, hogy mi magyarok miért nem csinálunk egy „hal aukciós termet” -törszéd? Azt válaszoltam, hogy nálunk is van aukciós terem, mégpedig a termelők és a kereskedők fejében. A negyedik tengely a halászati területek fenntartható fejlesztését célzó intézkedések. Ez tulajdonképpen a halászati Leader program, vagyis a halászati vidékfejlesztési programokat kezeli. Többször megkérdezték, hogy Magyarország miért nem él ezzel a lehetőséggel? Azért, mert nem felelünk meg a kritériumrendszernek. Magyarországon nincs olyan település, ahol a halászat meghatározó lenne, vagyis a lakosság döntő többsége a halászatból élne. Az utolsó, vagyis az ötödik tengely a technikai segítségnyújtást tartalmazza, ami a program komplex adminisztratív megvalósítását szolgálja. Nekünk tehát a kettes és a hármas tengely a fontos, s ezek köré csoportosítottuk a stratégiánkat és az operatív programot is.

• Hol tart most a stratégia elfogadása?

– Az EHA laprendeleit szerint minden tagállamnak egy nemzeti halászati stratégiai tervet kell készítenie a megadott szempontok alapján. A terv tartalmazza mindazon elképzeléseket, problémákat, amelyek a 2007-2013-as időszakra a tagállam meg kíván oldani. Ugyanakkor egy középtávú stratégiát is le kell tenni az asztalra, mégpedig a 2013 utáni időszakra, vagyis egy jövőképet is meg kell fogalmazni. A stratégiai terv az egész halászati ágazatot, sőt a horgászatot is felöleli. A tervet a tagállamnak kell elfogadnia, amit aztán be kell nyújtani az Európai Bizottságnak. Jelenleg ott tartunk, hogy a stratégiai terv elkészült, lefordították angol nyelvre, a tárcaközi egyeztetés megtörtént, a kormány megtárgyalja és néhány napon belül elküldjük Brüsszelbe. Az operatív program egy technikai dokumentum, amely azokat az intézkedéseket, gyakorlati részleteket tartalmazza, amit mi a számunkra megítélt pénzkeretet hogyan használjuk fel. Ez a dokumentum is önálló, tartalmaz helyzetértékelést, problémafeltárást stb., annak érdekében, hogy az intézkedések hátterét is világosan láthassák. Összességében azt mondhatom, hogy az elővetkező két-három hétben Brüsszel is jóváhagyja a stratégiát. Az operatív programot az uniós

val kell elfogadtatnunk, s ha elfogadják, akkor a támogatások célkitűzéseire a támogatási keret előlegösszege is lehívhatóvá válik. Magyarán az operatív program elfogadása a támogatási rendszer jóváhagyását és beindulását jelenti.

• S hol tart az operatív program elfogadása?

– A program elfogadásra váró tervezete elkészült. A végleges egyeztetés után kiküldhető Brüsszelbe és véleményem szerint korábban tavasszal meghirdethetjük a pályázatokat.

• A gazdálkodót leginkább az érdekli, hogy mikor kell pályázni, és hogyan, mikor jut a támogatáshoz. Ön is tudja, hogy több kérdés is van ezen a téren, hiszen ha csak az agrár-környezetgazdálkodási program forrását említem, akkor tudja, hogy bizonytalan a jövő, mert 2009 után egyelőre nincs forrás rá.

– Az EHA-ban van olyan támogatási lehetőség, amely szinte ugyanolyan támogatást ad, mint az akg. De a forrás ehhez kevés, hiszen évente mintegy 1,5 milliárd forint áll az EHA támogatásokra, s ennél valamivel többet tesz ki az akg program finanszírozása. Nem beszélve arról, hogy ebben az esetben a fejlesztésekre nem jutna forrás, ami azért probléma, mert így nem csökkenne a lemaradási szint. Az akg programban 2009-ig megkötött szerződések élnek, addig az EMVA-ból kell fizetni a programot. Abban bízunk, hogy 2009 után is lesz mód az akg program finanszírozására. Két út lehetséges. Az egyik: továbbra is az EMVA forrásait használhatjuk fel. A másik: az EHA alapján a növelését is kezdeményezhetjük, mert valószínű, hogy képződik olyan tartalék az alapon, amelyre mi is pályázhatunk. De csak jövőre indíthatjuk ezt a problémát Brüsszelben. A tárcának szándéka, hogy továbbra is támogassa a programot.

• Végezetül: a prioritásokon belül milyen arányokban oszlik meg a támogatás?

– Hét éves programról van szó, s feltehetően ezzel le is zárul a felzárkózási időszak, hiszen 2013 után ilyen típusú támogatásokra már nem lesz lehetőség. Inkább forgalmazáshoz, címkézéshez, követhetőséghez, vidékfejlesztéshez adja majd Brüsszel a támogatást. Ezért minden ponton a maximumot igyekeztünk beállítani. Egyedül a tőképítésnél differenciáltuk a szinteket, s ebben a szövetséggel is egy véleményen vagyunk. A támogatásoknál úgy csoportosítottunk, hogy a kettes tengelyre az összes támogatás 3/4-ed része jusson. Az egynegyed részt – nagyon leegyszerűsítve – arra használhatjuk fel, hogy a halfogyasztás növelését új utak keresésével a meglévő támogatásával és a promóció erősítésével segítsük. Szükség van a kutatók és termelők kapcsolatát is erősíteni. Egyébként az uniós nem köti meg szigorúan a kezünket az arányok alakításában, menet közben is átcsoportosíthatunk. Mindenkit megnyugtathatok, hogy a támogatási keretből nem veszünk el semmit, ha jól pályázunk.

Hajtun György

Agronómusi értekezlet Agárdon

Október 25-ére hívta össze a Haltermelők Országos Szövetsége és terméktanácsa az idei agronómusi értekezletét. A helyszín a megszokott agárdi Csutora étterem különterme volt, amely ez úttal is elegendőnek bizonyult a megjelentek befogadására.

A tanácskozáson öt napirendi pont szerepelt: elsőként az új ESOX tókaszt mutatta be Szabó Krisztián, a Dinnyési Tógazdaság vezetője. A beküldött termésbecsléseket Tölgy László, a szövetség munkatársa értékelte. Az őszi-téli halpiac várható alakulását Kiss György Károly társelnök mérlegelte, míg az érdekvédelmi munka aktuális ügyeit Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök ismertette. S végül a tagszervezetek beszámolóit, kérdéseit, javaslatait hangzottak el.

A tókasza bemutatása érdeklődést váltott ki a szakmai körben, mi azonban nem vállalkozunk a műszaki paraméterek ismertetésére, az eszköz dicsérésére. A beküldött termésbecslés értékelésekor Tölgy László elmondta, hogy a 23 ezer hektárból 14 ezer hektárról kapott adatot. Ennek alapján a 2007. évi várható tógazdasági termelés hasonlóan alakul a tavalyi évihez. Az egyenyaras ponty, amur, busa ragadozó lehalászásakor 1600 tonna halat mértek, míg a kétnyarasoknál 4223 tonnát. Az étkezési ponty, amur, busa és ragadozó súlya 7843 tonnát tett ki. Ha mindenki teljesítette vol-

na az adatszolgáltatási kötelezettségét, bizonyára teljesebb kép rajzolódott volna ki a várható termelési eredményekről.

Az őszi-téli halpiac várható alakulásáról eltérőek a vélemények. Nem véletlen, hogy ennél a napirendnél alakult ki a legélesebb vita a tagok között, amit előrevetített az a felmérés is, amit a tagok augusztusban kaptak kézhez, s név nélkül kérték rá a választ. Az elvárt karácsonyi árnál például 380 forinttól 800 forintig terjedt a skála. Mindez jelzi, hogy a tagság piaci pozíciói rendkívül különböznek egymástól. Ám sem a nagy, a közepes és a kistermelő nem képes önállóan erős szerepet betölteni a piacon, mivel a multinacionális bevásárló cégek határozzák meg a hal fogyasztói árát. A multinacionális cégekkel való szerződéskötéseknél pedig – most még így látszik – nem igazán érvényesíthetők a halas gazdák a megemelkedett költségeket, így a takarmány és az energiaárak magasabb szintjét sem.

Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök azzal kezdte beszámolóját, hogy „jelentem, csa-

pataink harcban állnak!”. Mindezzel csupán azt érzékeltette, hogy a már korábban is napirendre tűzött témakörökben – agrár-környezetgazdálkodási támogatás kifizetése, majd az akg 2009-től való finanszírozása, a vízdíjak alakulása stb. – egyelőre csak részeredmények születtek, s a szövetség vezetése továbbra is kemény tárgyalásokat folytat a kormányzattal, a parlamenti képviselőkkel, a brüsszeli bürokratákkal. Az ügyvezetés azon dolgozik, hogy a tagság gazdálkodási körülményei, közgazdasági feltételei minél kedvezőbben alakuljanak.

Végül a krónikás megjegyzése: szinte mindegyik napirendi pontról elmondhatjuk, hogy saját ügyünkben magunk tehetjük a legtöbbet! Ehhez azonban közös fórumok megrendezésére is szükség van, nem véletlen, hogy a szövetség immár hagyományosan rendezi meg az agronómusi értekezletet. De tájékoztatásokat is összehívunk az illetékesek, s a közgyűlések is alkalmat adnak a közös dolgok megbeszéléséhez. S ha már van ilyen lehetőség, akkor éljünk vele, s tiszteljük meg egymást azzal, hogy eljövünk a rendezvényre, és aktívan részt veszünk rajta. Ekkor ugyanis egyeztethetjük az érdekeinket, és kialakíthatjuk közös álláspontunkat.

Egyedül nem megy!

H. Gy.

A feldolgozók is árat emelnének

Október első napjaiban, pontosabban 2-án tartotta ülését a szövetség halfeldolgozó szekciója. A Tiszacsegén megrendezett értekezleten Kiss György Károly, a Balatoni Halászati Zrt. vezérigazgatója, a szekció vezetője a feldolgozott termékek piaci pozíciójáról, az ősszel várható tendenciákról, valamint az aktuális tennivalókról szóló témaköröket tűzte napirendre.

A halpiaci pozíciókról szólva többen elmondták, hogy a karácsonyi halárak nem kedvezően alakulnak a szakma számára. Az idei év gazdasági folyamatai alapján 15-20 százalékos árnövekedést kellene elérni, de – ahogy a hírek is szólnak – már többen megkötötték a szerződést az üzletláncoknál, s az átvételi árban egyelőre nem sikerült érvényesíteni

a megnőtt termelési költségeket. Márpedig köztudott, hogy az áruház láncok árai meghatározóak a piacon, hiszen itt értékesítik a megtermelt hal csaknem felét. Mindezek ellenére egybehangzó volt az a vélemény, hogy ha a haltermelők az őszi szezonban nem emelnek 20 százalékos árat az átadási áron, és januártól újabb 20 százalékos, akkor több cég is a csőd szélére juthat, s ahogy elhangzott: a magunk sirját ássuk meg. Az élőhal piac rovására nő a feldolgozott haltermékek piaca, s ezen a téren is érvényesíteni kellene az áremelést. A költségtényezők bemutatásával alátámasztható az áremelés igénye.

Az áruház láncokkal kapcsolatban az is megfogalmazódott, hogy miután egyre gyakoribb, hogy maguk dolgozzák fel a halat, és félkész formában értékesítik, ez jelentős piacvesztést okoz azoknak a halas cégeknek, amelyek halfeldolgozót működtetnek. Ez utóbbi cégeknek igen szigorú előírásokat kell teljesíteniük ah-

hoz, hogy a halfeldolgozót fenntartsák, miközben a kereskedelmi halfeldolgozásnál már korántsem ilyen szigorúak az előírások. Jelenleg 32 feldolgozó tartanak nyilván az országban, de újabbak és újabbak nyílnak, amelyek tovább rontják az egyébként is szűk piaci lehetőségeket. A kettős piacot meg kellene szüntetni, s az élelmiszerbiztonság jegyében a tiszta eredetű termékek piaca jutását kell támogatni. Ezt úgy érheti el a szakma, ha a szeptember elsejével felállt Élelmiszerbiztonsági Hivatal szigorúan ellenőrzi a hazai halpiacot, s feltárja az anomáliákat, kiszűrve az illegális szereplőket.

Szó esett a gasztronómiai halfeldolgozásról is, amelynek piaca egyre bővül. De miután ez is zárt közösség, a halas cégek igen nehezen jutnak erre a piacra. A szekció kezdeményezi mind a kereskedelmi, mind a gasztronómiai halfeldolgozás jogszabályi hátterének felülvizsgálatát.

h-n

Iszapfaló mikroorganizmusok

Másfél évvel ezelőtt találkozott először Dr. Hidas András az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet tudományos főmunkatársa az ún. Effektív Mikroorganizmusok (EM) technológiájával, amely japán fejlesztésű termék. Egy japán egyetemi növényvédelmi kutató csoport fejlesztette ki a mikroba-keveréket, elsősorban talajoltás céljára, a talaj termékenységének a visszaállítására. Olyan jól sikerült ez a mikrobakeverék – ebben vannak tejsav és fotószintetizáló baktériumok, élesztő- és sugárgombák, összesen mintegy 80 faj szerepel a szimbiotikus társaságban – hogy nem csak talajoltásra, hanem igen sok más mezőgazdasági területen is alkalmazható.

Mondják, hogy ami mindenre jó, az tulajdonképpen semmire sem használható. Ez esetben azonban más a helyzet. A mikrobakeveréket valóban sok területen használhatják, mégpedig eredményesen. Hidas András tételesen is sorolja a felhasználható területeket. Az egyik jellemző hatása az EM-nek az, hogy ahol a szerves anyag rothadással bomlik, alakul át – s mint tudjuk, ez nem kívánatos jelenség a képződő toxinok, mérgező gázok, s az esetlegesen előforduló patogének (kórokozók) miatt – ott speciális fermentációt hajtanak végre. Ennek következtében nem, hogy a rothadás káros kísérő jelenségei nem jelennek meg, hanem éppen ellenkezőleg igen kedvező hatású biogén, elsősorban antioxidánsok (oxidálódás ellen védő anyagok) termelődnek.

Nos, hogy minden közérthető legyen, a kutató egy uborka példát említ. Ha egy uborkát a spejzban egy műanyag szatyorban félreteszünk, akkor 1-2 hónap múlva az uborka megrohad, s egy rothadt, bűzös, muslicás, legyes, veszélyes hulladékot kapunk. Ha viszont megfelelően kezeljük és konzerváljuk ezt a kiváló terméket, akkor olyan mikrobavilágot hozunk létre, aminek ezzel a közhívatóval végeredménye a hozzáadott értéket felmutató kovászos uborka, amely sokkal egészségesebb, mint önmagában az uborka. Az EM tehát kovászos uborkához hasonló kedvező helyzeteket állít elő.

A japán kutatók két-három évtizede foglalkoznak ezzel a kutatási témával. Ez időszak alatt szép apránként derült ki, hogy három nagy területen – mezőgazdaság, környezetvédelem és humán egészségügy – is eredményesen használható a termék. Minket persze, elsősorban a mezőgazdaság területe érint, ezért innen gyűjtöttük össze a tapasztalatokat. A talajoltást ott érdemes elvégezni ezzel az anyaggal, ahol a monokultúra és a műtrágyázás miatt elszegényedett a föld. Nem véletlen, hogy Japánban szembe találkoztak ezzel a problémával: évszázadok óta monokultúrában termesztik a rizst, így a japán földműves tudja,

Hidas András

hogy nem elegendő a talajba a tápanyagot visszapótolni – hagyományosan – szerves trágyával, hanem mást is kell tennie. Korábban azt csinálták hagyományosan, hogy a magasabb hegyekben összeszedték a lombföldet, és azzal oltották be a szerves trágyát az érleléshez. Gyakorlatilag talajoltást hajtottak végre, mivel a magasabban fekvő erdőkben lévő gazdag mikrobiális világot, mikroflórát telepítették a szántóföldre, rizsföldre.

Az EM a talajban a meglévő szerves anyagokat, akár szár- és tarlómaradványokat kedvező irányban bontja le, igen magas fokú humuszosodást figyelhetünk meg, és kedvező mikroflórát alakít ki. A rothadás helyett erjesztést végez, de mivel ez nem vegyszer, hanem élő anyag, így komplex szimbiózisban működik a környezetével. A másik hatása az, hogy kiszorításos alapon jól kontrollálható az a mikroflóra, amiben dolgozunk, termeljük a táplálékainkat. Ha egy jótékony mikroflórát telepítünk meg valahol, akkor nagy valószínűséggel távol tartjuk a kártékony kórokozókat, mikrobákat. S nem utolsósorban bio-

aktív anyagokat termel, amelyek között megtalálhatók a vitaminok, az antioxidánsok, a növényi hormonok és számos olyan anyag, amely a felsőbbrendű szervezet élettevékenységét jótékonyan befolyásolja. A három hatásnak köszönhető a komplex, széles körű alkalmazhatóság. Az EM hatékony növényvédő szerként is igazolta „képességeit”, mondta a kutató. Számos kórokozónál ismert, hogy nagyon erős gátló hatással bírnak. A fertőzött, megbetegedett növényeknél gyors regenerálódást indít meg.

Az állattartók is hasznosíthatják az EM tulajdonságait, jelentette ki Hidas András. Miután rothadási folyamatok bőven zajlanak az istállóban is, ezért rengeteg ammónia képződik, mely az egyéb, ebből származó illatanyagokkal vonzzák a legyeket, és peterakásra serkentik őket. A baromfitelegeken kiváló eredményeket értek már el: az EM használatával felére csökkentették az ammóniaképződést. A hozamokban, az elhullás mértékében, a takarmányhasznosításban, vagyis a hizlalási periódus hosszában is igen jó eredményeket értek el. Az EM az állat számára kedvező mikroflórát biztosít, s míg a vegyszeres kezelést csak üres telepen valósíthatják meg, addig ez a termék az állatok jelenlétében is használható. A kutatónak az a véleménye, hogy sokkal hatékonyabban lehet kialakítani egy kedvező mikroflórát, mint egy kártekonnyt elpusztítani.

A vizes élővilágban is értek el szép eredményeket az EM használatával. Hazánkban a tavaknál gyakori az eutrofizálódás, amely a túlzott tápanyagbevitel, az intenzív mezőgazdasági termelésből származó és bemosódó anyagok miatt indul el. S ugyancsak segíti ezt a folyamatot az is, ha a szennyvizek nem kellő tisztítás után kerülnek a vízfolyásokba. A főfenéken gyakran oxigénhiányos állapotok alakulnak ki, amely aztán kedvez a rothadási folyamatoknak. Innen származik a mocsárszag, a kénhidrogén, amely igen nagymértékben rontja a felsőbbrendű szervezetek életminőségét. Ha nem tud kiszellőzni a tó, akkor télen bizony halpusztulások következnek be a nagy mennyiségben felhalmozódott kénhidrogén miatt. Az EM ezen a téren is alkalmazható, például a szerves lágy iszap beoltásával a rothadási folyamatokat szünteti meg. Másrészt hasznos tápanyagot biztosít a zooplankton, végeredményben a halak számára. Ezzel együtt a megfigyelések szerint az iszap is átalakul. Csökken az iszap mennyisége, nő a hal hasznos élettere, s a tó biológiai állapota pozitív irányba fordul.

Az anyag gyártása nem bonyolult, így viszonylag olcsó az előállítása. A legtöbb alkalmazásban elég alacsony költséget je-

A gödöllői tavon is eredményes kísérlet folyt

lent, s különösen úgy gazdaságos, ha összehasonlítjuk a várható hozamokkal. A tökezelésben szintén gazdaságos, hiszen az iszap-probléma mechanikus megoldása horribilis költségekkel, nem ritkán környezet rombolással jár. Ugyanakkor a korlátok is láthatók: az EM természetesen nem tud-

ja az ásványi anyagokat, hordalékokat eltávolítani, tehát a teljes mederkezelés nem oldható meg vele. Viszont a mikrobiális kezelés után a kotrás is sokkal nagyobb hatékonyságú, hiszen az iszap mennyisége jelentősen csökken, s az állaga is szilárdabb, jobban kezelhető.

Ami a tótisztítást illeti, egy gödöllői halastavon tavaly óta intenzív kísérletezést folytattak. Az egyik tónál az egy méteres átlagos vízmélységnél 25-30 centiméteres iszapréteget mértek. A kezelést május végén kezdték, s két hónap múlva már észlelték az iszap változását. A talaj tömörebbé vált, s a mérések azt mutatták, hogy csökken az iszap vastagsága. A vegetációs idő végére az átlagos 28 centiméterből 10-12 centiméterre mérséklődött az iszapvastagság. A halak élettere is kedvezően változott: a szer hatására erős zöld plankton képzés indult meg, a halak takarmányozás nélkül is jó kondícióban éltek meg a lehálasztást. Idén újabb tapasztalatokat szerezhetek más tógazdaságoknál, tavak kezelésénél. Tény, hogy egyre többen érdeklődnek a szer iránt, s az is, hogy a kezelés tartósan kedvező irányba hangolja a tóban zajló biológiai folyamatokat. A későbbi fenntartó kezelések, ha szükségesek, csekély költséget jelentenek.

Éz nem csodaanyag, jelentette ki Hidas András. Magyarországon újdonságnak számít, de már a világ 135 országában ismerik és alkalmazzák az EM-et. Magyarországon az EM oltóanyagot az EM Technology Hungária Kft. (Pántcsity Ferenc) forgalmazza, a tökezeléseket pedig az Iszapfaló Kft. (Kovácsnai Szász Béla) végzi.

H. Gy.

A csúcson kell továbbfejleszteni

Az éves marketing program egyik utolsó nagy rendezvénye a Tatai Öreg tavi nagy halászat. Az idei rendezvény a hetedik volt, így szinte minden látogató, vendég tisztában volt azzal, hogy mire számíthat Tatán, az október utolsó hétvégéjén. Major Dezső, a Tatai Mezőgazdasági Rt. vezérigazgatója, az esemény fő szervezője elégedetten nyugtázta, hogy az idén többen jöttek, mint tavaly. Pedig ezen a szombaton is sokan dolgoztak, de nem csak a helyi családok, hanem a környező településekről is sokan gondolták úgy, hogy itt a helyük.

A program korán reggel hálózással kezdődött. Ezzel egy időben a magyar halfőző bajnokok – szám szerint 11-en különleges halételek készítésébe fogott, amit aztán a vendégsereg jóízűen elfogyasztott. Felvonultak a majorettek, s az ünnepélyes megnyitón először Michl József, Tata polgármestere, a rendezvény fővédnöke mondott beszédet. Őt követte dr. Orosz Sándor, a szövetség ügyvezető igazgatója, a rendezvény védnöke, aki az üdvözlő mondatok után Michl Józsefnek és Janák Emilnek, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság igazgatójának átadta azt az ezüst kitűzőt, amit a szövetség megalakulásának 50. évfordulójára készítettek. A köszöntők után Kótai László, a Szent Kereszt Templom plébánosa megállította a halászok munkáját az Öreg tó part-

ján. Idén is megkoszorúzták az Öreg Halász szobrát a Cifra malomnál. Míg a színpadon egymást követték az előadók, addig az Esterházy kastélyban Szöllősi Mihály kiváló nesz-mélyi borász mutatta be borait. S miután a Szöllősi borok a halételekhez illő borok versenyén is tarolt, hiszen nyolc érmet hozott el, Orosz Sándor a borász számára is átadta az ezüst kitűzőt.

„Nem volt rossz a fogás, 80-100 mázsa hal került a hálóbá” – összegezte a reggeli munka eredményét Major Dezső. Zömmel 2-3 nyaras pontyot, sok 1-2 nyaras süllőt és többféle – úgynevezett – járulékos halat fogtak a halászok. Persze, volt már jobb eredmény is, de a szezon elején, az első hálózaskor megfogják a tóba hajigált padot, szemetes kukát, rozsdás biciklit, amelyektől bizony elszakadt

Wojnarovich Elek professzor Tatán is dolgozott, pontosabban kísérletezett. Időközben Lexi bácsi külföldre távozott, a FAO megbízásából Brazíliába utazott, így a kísérletekre már nem tudott odafigyelni. Am a tatai kollégák folytatták a munkát a szerint, ahogy Lexi bácsi előírta, s amikor a professzor hazajött, a tatai kollégák alig várták, hogy ismét megmutassák neki, mire jutottak a kísérletezés során. Odaadták neki a leírásokat, a mérési eredményeket, de azt is hozzátették, hogy nem tudják összehangba hozni a folyamatokat. Lexi bácsi áttanulmányozta a papírokat, gondolkodott egy kicsit, majd azt mondta: fiam, halul kell tudni, s kezdjünk előlről!

a háló, amit aztán menet közben kellett összevarrni.

Az Öreg tó jövőbeni sorsa reményt keltő. Többen említettek egy célprogramot, amelynek keretében az Által ér vízgyűjtő terület és az Öreg tó rehabilitációja megtörtén-

(Folytatás a 6. oldalon)

A csúcson kell továbbfejleszteni

(Folytatás az 5. oldalról)

nik. A program az Európai Unió Víz Keret-irányelvének alapján valósul meg, így a kormányprogram alapján 1,5 milliárd forint célforráshoz jutott a program megvalósítója, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. A teljes program egyébként 7-10 milliárd forintba kerül, de az első lépés már jelzi a szándékot arra, hogy a teljes program megvalósulhat. A halászoknak mindenestre annyiban lesz kedvezőbb a helyzetük, hogy ha az első lépcső megvalósul, akkor jobb minőségű vizet kapnak a tóba. Ez pedig, a halhús minőségére is jótékonyan hat.

A Tatai Mezőgazdasági Rt. az idén az átlagosnál jobb gazdasági évet zár, ami nem jelenti azt, hogy mindegyik üzletág egyformán jó teljesítet. A szántóföldi növénytermesztés – mintegy ezer hektáron végzik ezt a tevékenységet – várakozáson felüli eredménnyel zárja az évet, mivel jó volt a gabona és az olajos magvak ára. A halászat hozamaira a nyári aszály rányomta a bélyegét, a 40-80 centiméteres vízhiány, ami tavanként hiányzott a rendszerből, érthető módon kisebb súlygyarapodást hozott. Ezzel együtt az átlagosnál kicsit jobb éve lesz a halászoknak is. A vízi szárnyas üzletág viszont még mindig „fekete

A főzők közötti forgatagban találkozunk *Czumpf Attilával*, a Gerecsei Tájégség vezetőjével, aki örömmel újságolta, hogy Agostyán határában, a hajói Öregkovács hegy alatt megtalált Árpád-kori falu részlet-gazdag leleteiből rengeteg információt tudtak meg (a falu feltárásán a dr. *Petényi Sándor* vezette régészcsapat dolgozik, immár 15 éve). Régészeti, építészeti írásos dokumentációk igazolják, hogy egy középkor nemesi világ 400 éves történetéről van szó, amely ritkaság számba megy egész Európában. Mivel egy literátor kapta a nemességet, s ez a szakma öröklődött a családban, így az életük minden részlete leíródott. Ehhez társult az a leletanyag, amit most megtaláltak. A leletek nem csak látvány szinten érdekesek, hanem utalnak az életmódra, életvezetésre, gazdálkodástörténetre, étkezési kultúrára, s a középkori ember mindennapjaira is. Ennek okán a Természetes Életmód Alapítvány területén, az agostyáni arborétum alatt építenek egy középkori falurészletet, amelyben hangsúlyosan a középkori fogadó, ahol 1480-ban megállt az idő, már készen áll. A fogadó korabeli módon épült, min-

den részletében utal a 15. századra, s 14 féle eredeti ételt szolgálnak fel. Ebben halétel is megtalálható, mivel ennek a falunak halas tavai is voltak, amit haltenyésztésre, illetve a tímár műhelyek kiszolgáló részlegeihez is használtak. A haltermelés már ekkor is az egyik jövedelemszerzési forrásnak bizonyult, hiszen a bőjt idején – ekkoriban 140 napig tartott – igen-igen szükség volt ezekre az ételkre, mivel szigorúan betartották a bőjt előírásokat. A fogadóhoz megépül még az Árpád-kori körtemplom, egy kis udvarház és egy zárandokház egészíti ki a falurészletet. A zárandokok is vitték híret ennek a falunak, hiszen csodákkal megjelölt helynek számított, s az István király által elrendelték szerint zárandokutakkal kötötték össze ezeket a helyeket. Ennek okán most, hagyományteremtés címen, tavaly a Föld Napján kihirdették az *El Camino*, a legendás *Szent Jakab* spanyol zárandokút magyar szakaszaként a gerecsei útszakaszt, mint az egyik legeredetibb, hazai környezetben még együtt levő tájat. Ez a magyarországi út 780 kilométer hosszú, s Mátraverebély és Máriacell között található.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Népszerűek a halfőző bajnokok főztjei

lő”, mivel a korábbi állat-egészségügyi problémák miatt az állományt jelentősen csökkenteni kellett, így az idén sem tudták teljesíteni a várt eredményt.

Ami a rendezvényt illeti: Major Dezső úgy véli, hogy hét év alatt az emberek elfogadták, megszerették az eseményt, a programokat. De, mint az emberi szervezet, amely hét évenként megújul, hiszen lecserélődik a teljes sejttálmány, úgy egy rendezvény esetében is gondolkodni kell a jövőn. A fesztivál mondhatni csúcson van, de ebben a lendületében kell megújítani, bővíteni. Major Dezső azt tervezi, hogy jövőre kétnaposra bővíti a programot, melynek első napján szakmai konferenciára kerül sor, amit halászbállal zárnak. A második napon továbbra is számíthatnak a vendégek a megszokott eseményekre.

(hajtun)

Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára (Ft/kg) 42. hét

Megnevezés	Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok (október 25.)		
	Fővám téri csarnok	Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	budaörsi Auchan	budaörsi Tesco	törökbálinti Cora
Élő ponty	850	850	850	839	910	849	849	649	649
Friss pontyszelet	1200	1400	1500	1225	1450	1485	1499	1499	1429
bőrös afrikai harcsa filé	1800	-	-	-	-	1740	1449	1099	1699*
busa törzs	600	760	800	789	900	620	699	699	499
busa szelet	600	700	800	789	900	660	792	749	529
lazac filé	3400	3800	-	-	-	3120	2990	2499	2389

* nyüzött; n.a. = nincs adat

Erdélyi tapasztalatok

A HALTERMOSZ Pontytenyésztő Társaság szeptember 26-30-a között Erdélybe látogatott, ahol szakmai tapasztalatokat is szereztek a résztvevők. Meglátogatták a Homoródi halgazdaságot, ahol Tankó László, a tógazdaság menedzsere volt a házigazda. Az erdélyi gazdaságnak évek óta magyar partnere van, miután ezen a tájékon a haltermelés újdonságnak számít.

A homoródszentpáli tógazdaság a 2003-ban történt privatizálási folyamatok révén jutott a több tevékenységi területen érdekelt ARKUM cégcsoport tulajdonába, AGROPISC KFT. jogi formában. A halgazdaság Homoródszentpálon a valamikori Állami Gazdaság volt, a tavak kialakítása 1984-ben fejeződött be. A jelenlegi tulajdonos, vállalkozói cégcsoport, sok egyéb tevékenység (autó- és autóalkatrész kereskedelem, turizmus, vendéglátás, szállodák, stb.) mellett úgy gondolta, hogy hosszú távon megéri a természeti értékekbe fektetni.

A halgazdaságot a '90-es években vették át, de a visszaadott rész tulajdonok miatt a tulajdoni helyzet a mai napig sem teljesen rendezett. A tavak helyreállítását és a haltermelést komolyabban '95-től indították el, ami a megfelelő szakértelem hiánya miatt nagyon nehezen ment. Mivel a környéken sincsenek igazán hagyományai a tógazdasági haltermelésnek, magyarországi kapcsolatokat kerestek, és így találtak rá a HAKI szakemberekre. Termelési technológiájukat a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI) szakembereivel közösen dolgozták ki, és az általuk javasolt genetikailag tiszta és nem beltenyésztett szarvasi P 34 pikkelyes és 215 tűrkös pontyokat tenyésztik. *Kakuk Csaba* jelenleg is szakértőként a tógazdaságnál dolgozik, ismereteit és szakmai tapasztalatát a jelenlegi telepvezetőnek *Farkas Nándornak* igyekszik átadni, aki egyébként állatorvos.

Az elhanyagolt tavakon túlmenően a nem éppen kedvező természeti adottságok miatt is nehéz volt a tógazdasági haltermelés beindítása, főleg az ivadéknevelés. A tavak a tengerszint felett 550 m-es magasságban fekszenek kb. 100 ha-on (5 nagyobb és 10 kisebb tó), a tápvíz a Homoród patak adja, mely tápanyagban igen szegény. Az itt fűrt kút vizének olyan magas a sótartalma 8194 g/l, hogy régen a falubeliek főzéshez, húsk pácolásához hordták belőle a vizet. Az éghajlat miatt a tenyészidőszak is egy hónappal rövidebb a magyarországinál. Ilyen körülmények között több év munkájával tudták csak a megfelelő termelési szerkezetet kialakítani.

Az egyik tavon horgásztatás is folyik, ahová kezdetben vásárolták a méretes pontyot, de ebben az évben már volt saját előállítású horgászhaluk is. A horgásztatás a hazai magántavakhoz hasonló módon folyik, napijegy van és a kifogott halat ki kell fizetni.

A tógazdaság helyi menedzsere *Tankó László*, aki a vendéglátónk volt, a tógazdaságok magyarországi érdekvédelmi szerveződéseiről érdeklődött, kérdéseire *Dankó István* társelnökünk, *Szabó Krisztián* dinnyési tógazdaság vezető és a többiek is igyekeztek választ adni. Szövetségünk szervezeti felépítéséről és a marketing kommunikációs programokról *Schmidtné Vizi Hajnalka* adott tájékoztatást. A horgászat szabályozási rendszere, törvényi szabályozása és a horgászat szervezeti felépítése, egyesületek, stb. iránt is érdeklődött, a MOHOSZ munkatársa *Zelei Ágnes* adott felvilágosítást a témában. Az biztos, hogy a horgászat náluk kevésbé szabályozott

ni hatásainak a hangsúlyozása, valamint beépítése a fogyasztás és eladásösztönző rendszerekbe és eszközökbe. A halhús fogyasztás növelése és a horgászturizmus fellendítése mellett fontos céljuk a öko-turizmus népszerűsítése is, mely a természetvédelmi terület növény és állatvilágát (kiemelten a madárvilágát) valamint a természettel harmóniában élő embereket, kultúrájukat, életvitelüket mutatja be. Hosszabb távú célkitűzésük, hogy egy olyan többcélú turisztikai objektumot hozzanak létre, ahol a haltermelés mellett szerepel a turizmus (panzió, halascsárda), természetvédelem, horgászat, és egyéb – a természeti értékekre építő – kikapcsolódási forma.

A halgazdasági program után visszatérve Székelyudvarhelyre megnéztük az ezekben a napokban zajló „Őszi kiállítás és vásárt” és a rendezvényhez kapcsolódó vadász kiállítást a Művelődési Házban. Ezen a rendezvényen a

A homoródszentpáli tavak madártávlatból

és ez fokozottan így van a beindulóban lévő, piaci alapon működő horgásztavak esetében. Természetesen helyi szabályokat ott is hoznak, vagyis megszabják az alkalmazható módszereket, kifogható halmennyiséget, stb. de ezek inkább gyakorlatias szabályok, mint törvényi előírás. A tógazdaság egy része természetvédelmi terület, madárrezervátum, ami természetesen a nálunk is ismert problémákkal jár (madárkár). Emellett azonban abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a természetvédelmi terv még kidolgozás alatt áll, amelyben részt vehetnek.

Céljuk egy regionális Halkutató Intézet létrehozása, mely minőségi halfajokkal látja el a környék horgászegységeit, halastógazdait, kiskereskedelmi – és vendéglátó egységeit. Székelyföldön a halfogyasztásnak nincsenek hagyományai ezért az egyik legfontosabb kitörési pontjuk a halhús-fogyasztás növelésére irányulóan, a halhús kedvező ételta-

tógazdaság külön sátorral szerepelt, ahol a HAKI munkatársaival közösen főzték a „szentpáli halaszlet” és pontyzeleteket sütöttek. Ott helyben lehetett élő halat is vásárolni. Ez tulajdonképpen az ott még kevésbé ismert és megszokott tógazdasági halfajok (ponty, amur) gasztronómiai megismertetésére irányult, nem kis sikerrel.

Itt találkoztunk egy kis szakmai tapasztalat cseréjére az AGROPISC Kft. tulajdonos képviselőjével *László János* úrral, és korábbi házigazdánkkal, *Tankó Lászlóval*, akik ebédre vendégül látták kis csapatunkat, egy „szentpáli” halaszletre és sült halra. Felvetettük a közeljövőben egy közös halfőző verseny rendezésének lehetőségét, ahol számítanak a mi tapasztalatainkra, mivel náluk még nincsen hagyománya az ilyen jellegű gasztronómiai rendezvényeknek.

Vizi Hajnalka

Új alelnök az SZNSZ-ben

A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének a Halászati Szekciója október közepén, Szingapúrban tartotta plenáris, egyben tisztújító közgyűlését. A szekció alelnöki tisztjét napra pontosan 20 éven át – október 18-án volt a tisztújítás, s éppen két év-tizede, ezen a napon választották meg alelnöknek – Dr. Csoma Antal, a Körösi Halász szövetkezet elnöke töltötte be. Ilyen hosszú ideig senki nem volt még tisztségben az SZNSZ-en belül, s ez úton is kívánunk jó egészséget, hosszú életet Csoma Antalnak. A tisztújítás során továbbra is Csoma vezetéknévű ember tölti be az alelnöki tiszte, mégpedig Gábor, Csoma Antal fia vehette át a staféta botot a szervezetben.

Csoma Gábor, aki a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa társelnöke elmondta, hogy édesapja nagy tekintélynek örvendő ma is a nemzetközi szervezetben. Az utód azon fáradozik, hogy munkájával ő is kivívja az édesapját megillető rangot, s megfelelő szinten képviselje a magyar halászatot. Azzal, hogy alelnöknek választották, kellő bizalmat is kapott.

Ami a közgyűlés érdemi munkáját illeti, elsősorban a világ halászatának aktuális problémáit tűzik napirendre. Két fő témakör

köré csoportosult a mondanivaló. Az egyik: hogyan lehet olcsóbbá tenni a tengeri halászatot? Hogy mennyibe kerül a halfogás, akár politikai kérdéssé is válhat, ugyanis a jelenlegi üzemanyag ár rendkívül magas a halászok számára. A hal árát már nem tudják olyan mértékben növelni, mint amilyen mértékben nő a kőolaj hordónkénti ára. Az üzemanyag jelenleg a halászok összköltségének 65 százalékát teszik ki, míg korábban 20-25 százalék körül mozgott.

Az SZNSZ Halászati Szekciójában a japá-

nok viszik a prímét, de a franciák és a magyarok is meghatározó szerepet töltenek be. A japánok elmondták, hogy ők úgy védekeztek az olajárrobbanás ellen, hogy egyszerűen megvettek egy olajkutat. A Japán Halászati Szövetség (Zengi Ören) saját olajnyerő bázissal rendelkezik, amellyel a saját halászhajóit ellátja üzemanyaggal. No persze, ritka az olyan erős szövetség, mint a japánoké, hiszen az olajkút üzemeltetése évente egymilliárd dollár forgalmat bonyolít. A világtenger 30-35 százalékát japán halászok halásszák, s ők fizetik érte a különböző jogdíjat. Ugyanakkor az üzemanyagot kedvező, diszkont áron adják a halászoknak.

S éppen ebből adódik a másik nagy kérdés: a WTO nem nézi jó szemmel a mezőgazdasági szektorok támogatását. Ám a halászat igen jelentős szerepet tölt be az ázsiai országokban, s miután fontos, meghatározó élelmiszerről van szó, ezért a WTO-tól kér az SZNSZ Halászati Szekciója segítséget abban, hogy engedélyezzék az ilyen jellegű támogatás megadását. Minket, magyarokat ugyan nem érint ilyen mértékben az üzemanyag árának alakulása, de párhuzamot vonva nekünk a takarmány ára okozhat hasonló problémát. A levélben azt is megfogalmazták, hogy a halászatot nem szabad más ágazatokhoz hasonlítani, külön kell kezelni a WTO-n belül is, mert ha a fekete halászat tért nyer, akkor a világteengereken gyorsan elfogy a halállomány, és mindenki tönkre megy.

A tisztújításra egyébként azért került sor, mert a régi vezetésnek lejárt az öt évre szóló mandátuma. Miután a japán szövetség a legnagyobb befizetője és fenntartója a Halászati Szekciónak, ezért – immár hagyományosan – japán elnököt választanak. A Zengi Ören élén is új elnök áll, Uemura urat Hattori úr váltotta. A Halászati Szekció élén ugyancsak Uemura úr állott, aki ezen a közgyűlésen átadta a staféta botot Hattori úrnak. A választások során azok a szervezetek tesznek a tisztségekre javaslatot, amelyek a szekciót fenntartják, így komoly szava van a magyar szövetségnek is. Japánok, franciák, magyarok, maléziaiak, peruiak és a dél-amerikai országok a meghatározók. A kínaiak is egyre inkább bekapcsolódnak a szövetségi munkába. Csoma Gábor a választás után azt hangsúlyozta szétfoglaló beszédében, hogy 2009-ben szeretné, ha Magyarországon tartanák a plenáris ülést, s idehaza is rendezzenek szemináriumot. Ebbe a sorba illeszkedik az a meghívás is, amelyet a franciák tolmácsoltak a közgyűlés számára: meghívták a képviselőket, hogy tanulmányozzák a francia halászati tevékenységet. Az elnök mellett egyébként három alelnök dolgozik: Csoma Gábor mellett egy francia, Mr. Benoea, valamint Mr. Lee Jong-koo Dél-Koreából tölti be az alelnöki tiszte.

Hódokat költöztettek a Drávához

A Dráva mentén engedett szabadon 24 eurázsiai hódát a WWF Magyarország. A Németországból érkezett hódcsaládokat hat helyszínen, a határfolyó magyar oldalán lévő mellékágaiban engedték el a Duna-Dráva Nemzeti Parkban. Egy hód pár még nevet is kapott, mielőtt birtokba vette új otthonát. A 11 éve folyó hódtelepítés az OBI anyagi támogatásával valósult meg.

A visszatelepítés célja, hogy az eurázsiai hód ismét része legyen a hazai, ártéri élővilágnak, ugyanis a 19. században több mint egy évszázadra eltűnt Magyarországról. A sikeres program indulása, azaz 1996 óta a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban, a Felső-, az Alsó- és a Közép-Tisza vidékén, Gencen és most a Dráván talált otthonra immár 221 hód. A telepítés helyszínének kiválasztásánál a WWF és az illetékes nemzeti park szakemberi megvizsgálták, hogy az állatok hol találnak elegendő táplálékot és megfelelően magas partfalat kotorték készítéséhez. Fontos szempont a vízmélység és a vízszintingadozás is, hiszen a hódvár bejáratának mindig a víz alatt kell maradnia.

Kiengedés előtt az állatokba egy apró chipet ültettek, így a későbbiekben, ha elhullott példányt találnak vagy befognak egyet, azonosítható lesz, hogy a WWF telepítéséből származik-e, illetve pontosan hol és mikor engedték szabadon.

A WWF Magyarország a visszatelepített hódok mozgását szakértők bevonásával fo-

lyamatosan nyomom követi és az összegyűjtött adatokat értékeli. Jelenleg több mint 500 hód él hazánkban, de ez az egyedszám nemcsak a hazai telepítéseknek köszönhető, hanem annak is, hogy a környező országokból több állat átvándorolt hozzánk. A hazai hód szaporulat is új területeket foglal el, a Dráva mellékfolyóján, a Murán is egyre nagyobb számban élnek Európa legnagyobb ragcsálói.

Az ideai telepítésen egy hód pár elengedése jelképes keresztelővel egybekötve zajlott. Reiter László, az OBI ügyvezető igazgatója az OBI nevet adta az egyik hódnak, egyszerre utalva az áruházlánc névadásának eredetére, a francia „hobby” szó kiejtés szerinti írására, illetve arra, hogy ez a ragcsáló – az OBI látogatóihoz hasonlóan – tudatosan alakítja környezetét. A Vízáron elengedett másik hódnak Pierre Guimond, Kanada magyarországi nagykövete pedig az Amik nevet adta, ami az egyik kanadai őslakos nyelvben hódot jelent és az 1976-os montreáli olimpia kabala állata volt.

Szerencsés az a természetjáró, aki hódokat lát, mivel elsősorban hajnalban és az esti órákban mozog. Jellegzetes rágásnyomaival már könnyebben találkozhatunk. Korábban vadászták prémjéért, pézsmájáért, húsáért, utóbbi bőjt idején is fogyasztható volt, mivel tévesen halnak minősítették. Egykori jelentőket földrajzi nevek is őrzik, mint Hódos Tó, Nagy-hódos vagy Hódmezővásárhely.